

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 10. listopadu 2021 o **odvolání** obžalovaného **D.T.**, narozen XXXXX v XXXXX, trvale bytem XXXXX, XXXXX, proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 14. 9. 2021, č. j. 2 T 77/2021-60,

takto:

Podle § 256 trestního řádu se odvolání obžalovaného **zamítá**.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byl obžalovaný D.T. uznán vinným přečinem podněcování k trestnému činu podle § 364 trestního zákoníku, kterého se dle skutkových zjištění nalézacího soudu dopustil tím, že

dne 14. března 2021, v Brně, na ulici Zelný trh, před divadlem Husa na provázku, v takové části města Brna, kam má přístup neomezené množství lidí, neboť se jedná o jeho centrum, na pódiu postaveném v souvislosti s ohlášeným a úředně povoleným shromážděním pod názvem "Máme toho dost", které svolal spolek MANIFEST.CZ, před účastníky shromáždění, poté, co bylo toto shromáždění v době kolem 14:25 hodin tajemníkem Úřadu městské části Brno-střed rozpuštěno z důvodu nedodržování vládních opatření týkajících se nálezky COVID 19 ze strany účastníků shromáždění, jakožto jeden z řečníků prostřednictvím zvukové aparatury vyzval účastníky demonstrace: "*Vy víte, kde ti vaši úředníci bydlí. Vy víte, kde ti vaši politici bydlí. Vy víte, kde je máte najít. A tady už budeme potřebovat jít opravdu do toho odporu. Najdi si svůjho politika, najdi si svůjho úředníka a dejte jim do drážky! Tohle si k nám nemůžou dovolit. Nikdo z nich. Nikdo. Proto tady nejste, jste tady pro nás, za naše peníze. Ale tohle mi si líbit nenecháme, my nejsme takovej národ, jak vy si myslíte. Půjdem za váma, půjdem za váma domů!*" a po několika minutách, kdy se na pódiu vyjadřovali další řečníci, opět prostřednictvím zvukové aparatury v cca 14:30 hodin uvedl: "*Proto říkám, najděte si ty svůj politiky, najděte si ty svůj úředníky. Nejde opravdu už o nic jinýho. Musíte si najít starostu, musíte si najít toho úředníka a musíte po něm jít.*"

čimž mohl v jiném vzbudit rozhodnutí k jednání, které by mohlo naplnit znaky trestného činu ublížení na zdraví podle § 146 trestního zákoníku, násilí proti úřední osobě podle § 325 trestního zákoníku, vyhrožování s cílem působit na úřední osobu podle § 326 trestního zákoníku nebo výtržnictví podle § 358 trestního zákoníku, případně jiného trestného činu.

Za tento přečin byl odsouzen k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 180 hodin.

2. Proti tomuto rozsudku si obžalovaný podal v zákonné lhůtě odvolání, které podrobně písemně odůvodnil prostřednictvím své obhájky. Odvolání obžalovaného směřovalo proti výroku o vině i trestu, a to z důvodu, že soud nezohlednil zásadu subsidiarity trestní represe, porušil princip ultima ratio, nevypořádal se s argumentací obhajoby ohledně tzv. policejní/státní provokace a řádně se nevypořádal s námitkou obžalovaného, že byl k trestnému činu vyprovokován orgány státu. Došlo tím k nesprávnému právnímu posouzení věci, nesprávnému posouzení trestní odpovědnosti obžalovaného a porušení práva obžalovaného na spravedlivý proces. Pokud se týká zásady subsidiarity trestní represe, zakotvené v ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku, obhajoba odkazuje například na nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. I. ÚS 3113/13, v němž Ústavní soud zdůraznil, že při aplikaci zásady subsidiarity trestní represe je nutné vždy zohlednit konkrétní okolnosti případu. Obhajoba odkazuje také na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 9. 2018, sp. zn. 7 Tdo 1032/2018, které se zabývalo zásadou subsidiarity trestní represe a principem ultima ratio, kdy při srovnání tohoto případu s případem obžalovaného je evidentní, že princip ultima ratio je zcela namísto aplikovat i v případě obžalovaného. Pokud se týká námitky policejní/státní provokace, obhajoba poukazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 5 Tdo 1340/2012 a na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (Teixeira de Castro v. Portugalsko), podle kterého je vyprovokováním trestného činu, pokud nic nenaznačuje, že trestný čin by byl spáchán i bez policejní intervence. Obhajoba dále poukazuje na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2021, č. j. 65 A 3/2021-85, dle kterého rozpuštění shromáždění konaného dne 14. 3. 2021 v Brně na Zelném trhu bylo nezákonné, kdy krajský soud v odůvodnění tohoto rozhodnutí také popsál svévoli v postupu žalovaného Úřadu městské části Brno – střed. Nezákonné a svévolné rozpuštění shromáždění představovalo dle obhajoby nezákonnou provokaci ze strany státu, která u obžalovaného z důvodu hrubého a svévolného zásahu do řady jeho ústavně zaručených práv a vyhocení situace ze strany státu vyvolala takový emotivní stav, že vyslovil slova, která jsou předmětem obžaloby, která by ovšem nikdy nevyslovil, pokud by nedošlo k tomuto nezákonnému rozpuštění shromáždění a svévolnému a nepřiměřenému postupu. Nešlo pouze o samotné nezákonné rozpuštění shromáždění, ale i o další nepřiměřené a svévolné postupy úřadu a policie, konkrétně šlo o zásahy úředníka do obsahu projevů a do možnosti přehrátí několika písní, včetně volební hymny, přičemž úředník svoje stanoviska po několika minutách měnil. Úředník přitom nemá žádnou zákonnou pravomoc omezovat tímto způsobem obsah projevů na shromáždění. Zároveň excesivní policejní přítomnost na shromáždění byla zjevně nepřiměřená a ze strany policie došlo k porušení povinnosti dle § 11 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR. Policie způsobila bezdůvodnou újmu lidem tím, že odrazovala svou excesivní přítomností, včetně techniky, od účasti na legitimním shromáždění. Nezákonný a nepřiměřený byl též postup policie, co se týká prokazování totožnosti při vstupu na místo shromáždění. Všechny tyto okolnosti nepřiměřeného a svévolného postupu státu vyvolaly reakci obžalovaného v podobě jeho výroku ve smyslu uvedené judikatury. Obžalovaný by bez tohoto postupu státu vůbec neměl v úmyslu takový výrok pronést a je zcela zjevné, že by jej nepronesl. Obžalovaného vedl k jeho výroku pouze a jenom nezákonný postup státu. Závěrem obžalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a sám ho zprostil viny, alternativně pak navrhl, aby odvolací soud zastavil trestní stíhání obžalovaného a postoupil věc přestupkové komisi pro podezření ze spáchání přestupku.
3. U veřejného zasedání obhajoba poukázala na aktuální nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1022/21, který se zabývá problematikou, jakým způsobem může policie nebo stát zasahovat do průběhu pokojného shromáždění a zda může odrazovat lidi od účasti na shromáždění.
4. Krajský soud v Brně jako soud odvolací přezkoumal z podnětu podaného odvolání dle § 254 odst. 1, odst. 3 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku,

i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to z hlediska vytykánych vad a dospěl k následujícím závěrům.

5. V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, bylo postupováno v souladu s ustanoveními trestního řádu, zejména s těmi, které mají zabezpečit objasnění věci a právo obžalovaného na řádnou obhajobu. Řízení nebylo zatíženo žádnými podstatnými vadami, které by mohly mít vliv na správnost a zákonnost rozsudku, nebyl shledán důvod pro jeho zrušení podle § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu.
6. Soud I. stupně provedl dokazování v rozsahu stanoveném v ustanovení § 2 odst. 5 trestního řádu, tedy tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí. Soud I. stupně své skutkové i právní závěry přesně, jasně a přesvědčivě zdůvodnil a ve svém rozhodnutí provedené důkazy zhodnotil tak, jak mu to ukládá ustanovení § 2 odst. 6 trestního řádu. Je třeba zdůraznit, že je právem soudu I. stupně hodnotit důkazy, které provedl a odvolacímu soudu do volného hodnocení důkazů soudem I. stupně nepřísluší zasahovat, pokud není v rozporu se zásadami formální logiky. To však odvolací soud nezjistil.
7. Obžalovaný nepopírá, že se dopustil jednání popsaného ve skutkové větě napadeného rozsudku (ostatně průběh shromáždění, včetně projevů obžalovaného, je zachycen na kamerovém záznamu), kdy vyjádřil lítost nad tím, že tato slova v dané emotivní situaci zvolil. Obhajoba obžalovaného spočívá v tom, že by uvedená slova rozhodně nikdy nevolil, kdyby nedošlo k nezákonnému rozpuštění shromáždění, jakož i k dalším nepřiměřeným a svévolným postupům ze strany úřadu a policie. Obžalovaný spatřuje v nezákonném rozpuštění shromáždění i ve svévolném postupu Úřadu městské části Brno – střed a Policie České republiky nezákonnou provokaci ze strany státu, která u něj vyvolala takový emotivní stav, že vyslovil předmětná slova. Obhajoba namítá, že nalézací soud se dostatečně nevypořádal s jeho námitkou, že došlo k policejní nebo státní provokaci. Městský soud v Brně se s touto námitkou obhajoby i odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1340/2012 vypořádal v odstavci 11. odůvodnění svého rozsudku, v němž konstatuje, že citovaný rozsudek Nejvyššího soudu nelze aplikovat na tento případ a navíc není zřejmé, z čeho je dovozováno, že by policie přítomná na místě vyvíjela vůči obžalovanému přímé aktivity s cílem, aby spáchal trestný čin. S těmito závěry nalézacího soudu se odvolací soud plně ztotožnil a k námitkám obžalovaného v podaném odvolání dodává následující.
8. Výkladem pojmu policejní provokace se zabývá stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2014, jakož i další rozhodnutí Nejvyššího soudu, například usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 15 Tdo 885/2013, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. 11 Tdo 730/2015. Dle citovaného stanoviska i následných rozhodnutí Nejvyššího soudu se za **policejní provokaci** považuje aktivní činnost policie, která směřuje k podněcování určité osoby (fyzické či právnické) ke spáchání konkrétního trestného činu s cílem získat usvědčující důkazy a vyvolat její trestní stíhání, a jejímž důsledkem je vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin podněcovanou osobou, ačkoliv předtím tato osoba žádný takový úmysl neměla. Policejní provokací je i taková aktivní činnost policie, již dochází k doplňování chybějících zákonných znaků základní skutkové podstaty určitého trestného činu, k záměrnému podstatnému navýšení rozsahu spáchaného činu podněcovanou osobou, či k jiným způsobem vyvolané změně právní kvalifikace spáchaného činu k tíži podněcované osoby, zejména pokud jde o okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, byť by jinak tato osoba byla ke spáchání činu v obecném smyslu rozhodnuta. Naopak dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu se o policejní provokaci nejedná v případech pouhého pasivního monitorování připravované nebo probíhající trestné činnosti policejním orgánem nebo jím pověřenými osobami a dále i aktivní účasti policejního orgánu na přípravě nebo páchaní trestného činu za podmínek stanovených trestním řádem ve formě „předstíraného převodu“ (§ 158c trestního řádu) a „použití agenta“ (§ 158e trestního řádu), netvoří-li aktivita příslušníků policie nebo pověřených osob v probíhajícím ději trestného jednání podstatný nebo určující prvek trestného činu a jestliže sám pachatel si počínal aktivně a cílevědomě.

9. Z uvedeného výkladu pojmu policejní provokace vyplývá, že se musí jednat o aktivní činnost policie s cílem podněcovat určitou osobu ke spáchání konkrétního trestného činu a vyvolat tak její trestní stíhání. V daném případě k ničemu takovému ze strany Policie České republiky ani ze strany jiných orgánů státu zcela jednoznačně nedošlo a označení přítomnosti policejních složek včetně techniky na místě shromáždění za policejní provokaci je zcela nepřiléhavé. Stejně tak v žádném případě nelze považovat za státní provokaci rozpuštění shromáždění, na němž obžalovaný vystupoval, ze strany Úřadu městské části Brno – střed, a to i za situace, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2021, sp. zn. 65 A 3/2021, bylo rozhodnuto, že rozpuštění shromáždění, konaného dne 14. 3. 2021 v Brně na Zelném trhu, bylo nezákonné. Z žádných důkazů, ani z citovaného rozsudku Krajského soudu v Brně sp. zn. 65 A 3/2021 totiž nevyplývá, že by úředníci Úřadu městské části Brno – střed při rozpuštění shromáždění postupovali s cílem směřujícím k podněcování obžalovaného či jiné osoby ke spáchání trestného činu a vyvolat tak jeho trestní stíhání. Obžalovaný se mohl cítit poškozen na svých právech, ale zvolil takové řešení nastalé situace, které je v rozporu s právním řádem České republiky. Krajský soud zcela souhlasí s konstatováním nalézacího soudu, že proti namítaným nezákonnostem se lze bránit jiným způsobem, než vyzváním veřejnosti k násilí. Způsob, který obžalovaný zvolil, neodpovídá jeho proklamacím, že naopak obvykle nabádá lidi k mírnému a mírumilovnému postupu, neboť obžalovaný opakovaně vyzval přítomné účastníky shromáždění k násilí vůči úředníkům a politikům. Obžalovaný se tohoto jednání dopustil veřejně a ani krajský soud nemá žádné pochybnosti, že tímto jednáním naplnil po objektivní i subjektivní stránce všechny zákonné znaky skutkové podstaty přečinu podněcování k trestnému činu podle § 364 trestního zákoníku. Pro závěr o právní kvalifikaci jednání obžalovaného nemá žádný význam ani nálezný Ústavního soudu ze dne 11. října 2021, sp. zn. II. ÚS 1022/21, na který odkazovala obhajoba, neboť ani případné porušení shromažďovacího práva neopravňovalo obžalovaného k tomu, aby veřejně vyzýval účastníky shromáždění k násilí vůči úředníkům a politikům.
10. Krajský soud taktéž neshledal důvodnou námitku obhajoby, že na uvedený případ bylo třeba aplikovat zásadu subsidiarity trestní represe, zakotvenou v ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku a související princip *ultima ratio*. Podle § 12 odst. 2 trestního zákoníku trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Soud I. stupně dospěl k závěru, že v dané věci je dán potřebný stupeň společenské škodlivosti a tedy i přímo trestní odpovědnost obžalovaného a krajský soud se s tímto závěrem Městského soudu v Brně ztotožnil. K výkladu ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku o zásadě subsidiarity trestní represe krajský soud odkazuje na stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Tpjn 301/2012, v němž je mj. uvedeno, že společenská škodlivost není zákonným znakem trestného činu, neboť má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Společenskou škodlivost nelze řešit v obecné poloze, ale je jí třeba zvažovat v konkrétním posuzovaném případě u každého spáchaného méně závažného trestného činu, u něhož je nutné ji zhodnotit s ohledem na intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 trestního zákoníku, a to ve vztahu ke všem znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu a dalším okolnostem případu. Úvaha o tom, zda jde o čin, který s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe není trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti případu, se uplatní za předpokladu, že posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty. V případě obžalovaného však k tomuto závěru nelze dospět. Jak je již shora uvedeno, obžalovaný tento trestný čin spáchal na shromáždění více osob, svoji výzvu k násilí vůči úředníkům a politikům dvakrát zopakoval, kdy vyzval přítomné, aby „*si našli svého politika či úředníka a dali jim do držky, aby si to nenechali líbit a aby po svém úředníkovi či starostovi šli*“. Uvedené jednání zcela nepochybně dosahuje potřebného stupně společenské škodlivosti, a to s ohledem na kritéria uvedená v § 39 odst. 2 trestního zákoníku. Nepřiléhavý je odkaz obhajoby na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2018, sp. zn. 7 Tdo 1032/2018 a srovnání s případem v této věci projednávaným.

Obhajoba sice poukazuje na okolnosti tohoto případu, kdy policisté podrobili poškozenou ponižujícímu zacházení (připoutání zády k mříži policejní cely po dobu 11 minut), avšak již pomíjí fakta uvedená v citovaném rozhodnutí Nejvyššího soudu, tj. že poškozené nebyla způsobena žádná psychická ani fyzická újma a ze strany obviněných se nejednalo o svévolné jednání, ale o reakci na vulgární a agresivní chování poškozené, za současné jejich znalosti poškozené, jako osoby opakovaně páchající výtržnosti, agresivní, nevyzpytatelné, trpící psychickou poruchou a akutně intoxikovanou alkoholem. Nejvyšší soud dospěl proto k závěru, že ačkoli jednání obviněných bylo nesprávné a nadbytečné, tak nedosáhlo takové intenzity a stupně společenské škodlivosti, aby bylo nutné přistoupit k aplikaci trestního práva ve smyslu § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Ke stejnému závěru ovšem nelze dospět v projednávané trestní věci, neboť stupeň společenské škodlivosti jednání obžalovaného dosahuje míry potřebné pro aplikaci trestního práva, když projednávaný skutek odpovídá z hlediska své povahy a závažnosti běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty. Nejsou proto dány zákonné podmínky pro zastavení trestního stíhání či pro postoupení věci přestupkové komisi (jen pro úplnost krajský soud dodává k závěrečnému návrhu obhajoby, že se jedná o dva odlišné druhy rozhodnutí, tj. pokud by bylo trestní stíhání zastaveno, nelze již rozhodnout o postoupení věci).

11. Krajský soud tedy shrnuje, že Městský soud v Brně učinil ve věci správná a úplná skutková zjištění i odpovídající závěry právní, když jednání obžalovaného právně kvalifikoval jako přečin podněcování k trestnému činu podle § 364 trestního zákoníku. Výrok o vině byl proto shledán správným.
12. Krajský soud přezkoumal i výrok o trestu uloženém obžalovanému a zjistil, že Městský soud v Brně přihlédl ke všem zákonným hlediskům rozhodným pro stanovení druhu a výměry trestu uvedeným v § 39 odst. 1, 2, 3 trestního zákoníku. Obžalovaný byl ohrožen zákonnou trestní sazbou dle § 364 trestního zákoníku až na dva roky odnětí svobody. Soud I. stupně správně přihlédl jako k významné polehčující okolnosti k dosavadní bezúhonnosti obžalovaného a uložil mu pouze mírný alternativní trest obecně prospěšných prací ve výměře 180 hodin. Krajský soud konstatuje, že zvolený druh i výměra trestu zcela odpovídají charakteru spáchané trestné činnosti i osobě obžalovaného.
13. S ohledem na shora uvedené bylo odvolání obžalovaného zamítnuto podle § 256 trestního řádu jako nedůvodné.

Poučení o opravných prostředcích:

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný, takže **rozhodnutí nabylo právní moci a je vykonatelné** (§ 139 odst. 1 písm. b/cc trestního řádu).

Lze však proti němu podat dovolání (§ 265a odst. 1 trestního řádu).

Dovolání mohou podat (§ 265d odst. 1 trestního řádu):

- nejvyšší státní zástupce, který je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch či v neprospěch obviněného (§ 265d odst. 1 písm. a, trestního řádu),
- obviněný pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 trestního řádu).

Dovolání se podává u soudu, který rozhodl v I. stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje (§ 265e odst. 1 trestního řádu).

O dovolání **rozhoduje Nejvyšší soud České republiky** (§ 265c trestního řádu).

V dovolání, kromě obecných náležitostí, uvedených v § 59 odst. 3 trestního řádu, **musí být uvedeno** (§ 265f odst. 1 trestního řádu):

- proti kterému rozhodnutí dovolání směřuje,
- který výrok, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je napadán,
- čeho se dovolatel domáhá,
- konkrétní návrh na rozhodnutí dovolacího soudu,
- odkaz na zákonná ustanovení § 265b odst. 1 písm. a-l) nebo § 265b odst. 2 trestního řádu, o které se dovolání opírá.

Rozsah a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 2 trestního řádu).

Kdo podal **zcela bezvýsledně dovolání**, je povinen státu nahradit náklady řízení o tomto návrhu, a to paušální částkou, kterou stanoví ministerstvo spravedlnosti obecně závazným právním předpisem (§ 153 odst. 1 trestního řádu). Paušální částka nákladů v řízení o zcela bezvýsledně podaném dovolání činí **10.000,- Kč.** (§ 3a vyhl. č. 312/1995 Sb.).

Brno 10. listopadu 2021

JUDr. Monika Staniczková v. r.
předsedkyně senátu